

Verborgen schatten in het documentatie- en studiecetrum voor familiegeschiedenis te Merksem

In het documentatie- en studiecetrum voor familiegeschiedenis te Merksem wordt heel wat meer bewaard dan men op het eerste zicht kan vermoeden. Centrummedewerkers Marc Van Acker en Kris Noteboom lichten in dit artikel twee minder bekende doch genealogisch waardevolle verzamelingen toe.

Telefoonboeken

Marc Van Acker

Een vaak gebruikt hulpmiddel bij het traceren van naamgenoten en adressen (uit de twintigste eeuw) zijn telefoonboeken. Telefoonboeken zijn in België ter beschikking sinds 1884, in Nederland werd in 1881 de eerste telefoongids uitgegeven. In België werden ze een tijdlang uitgegeven door de Regie van Telegrafie en Telefonie (R.T.T.) en Belgacom.

In het documentatie- en studiecetrum voor familiegeschiedenis te Merksem dateren de oudste telefoonboeken uit de periode 1950. Naast Belgische telefoonboeken omvat de collectie ook telefoonboeken uit Nederland, Luxemburg, Frankrijk (met onder meer telefoongidsen uit Frans-Vlaanderen; département du Nord uit 1963 met Bailleul, Bavinchove, Bergues, Bissezele en Boeschepe), Duitsland, Engeland (Londen) en de Verenigde Staten (New-York, Chicago). In 2016 groeide deze verzameling aan met maar liefst 24 boekdelen. Sinds kort is de inventaris hiervan ook terug te vinden op centrumfamiliegeschiedenis.be (Collectie > Telefoonboeken).

In het boekdeel '1950 Deel II, Antwerpen' treft u trouwens naast

de provincie Antwerpen, jawel, ook de provincies Limburg, Oost- en West- Vlaanderen aan (ref. A.90.0200/1950). In dit boekdeel kan u bovendien zomaar eventjes – met logo! – uit het Antwerpse terugvinden. Van Ekeren over Oorderen, Wilmarsdonk tot Kontich, Lint en Hove: u kan er heel wat kroegen in terugvinden die de herinneringen aan vroegere tijden etaleren. Sommige namen zijn nog brandend actueel, zoals bijvoorbeeld Café Lokaal Peter Benoit. Een greep uit de top 5: Café (den) Welkom (45), Café De Kroon (23), Café Sportvriend(en) (21), Café (des) Sports (18) en Café den Anker (16). Ook dit overzicht is terug te vinden op centrumfamiliegeschiedenis.be (Collectie > Telefoonboeken).

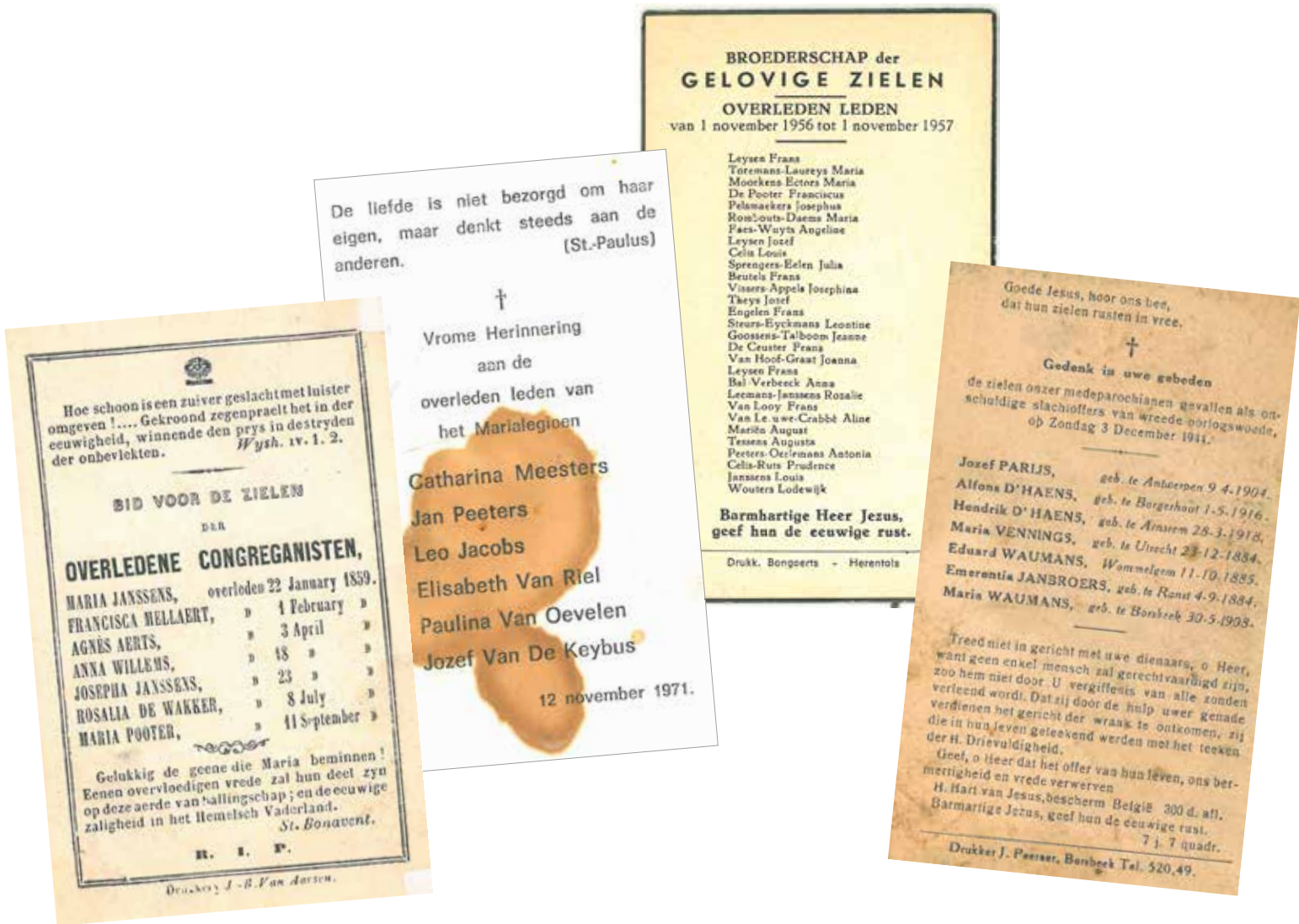
Naast telefoonboeken vermelden de Ratinckx-adresboeken van de stad Antwerpen (met gegevens over Antwerpen, Berchem, Borgerhout, Hoboken, Merksem en Wilrijk) vanaf 1905 eveneens telefoonnummers, aanvankelijk – eerder summier – van openbare besturen, militaire locaties en bedrijven. De Ratinckx-exemplaren van het documentatie- en studiecetrum voor familiegeschiedenis te Merksem zijn terug te vinden via de bibliotheekcatalogus van Familiekunde Vlaanderen: <http://bib.familiekunde-vlaanderen.be>.

Collectieve bidprentjes

Kris Noteboom

Het documentatie- en studiecetrum voor familiegeschiedenis te Merksem bewaart niet alleen een uitgebreide collectie 'gewone' bidprentjes, maar herbergt ook een verzameling 'collectieve' bidprentjes. Deze collectieve bidprentjes worden eenmaal per jaar uitgegeven door parochies om parochianen die het afgelopen jaar gestorven zijn te herdenken. Zo'n herdenking gebeurt meestal op Allerzielen, maar er zijn ook parochies die ter gelegenheid van de plaatselijke kermis een jaarlijkse misviering houden. Daarnaast zijn er ook collectieve bidprentjes die uitgegeven worden door verenigingen, zoals bijvoorbeeld prentjes die de gestorven leden van een muziekkapel vermelden. Weer andere zijn verzamelprentjes van een begrafenisondernemer zelf; zo herdenkt deze dan de overledenen van het afgelopen jaar met een misviering.

Collectieve bidprentjes kunnen een extra hulpmiddel zijn bij de (genealogische) zoektocht naar de kerk of gemeente waar een voorouder begraven werd. Op de meeste bidprentjes staan immers de parochie én de gemeente vermeld. Dit is he-

laas niet altijd het geval: op een deel van deze kaartjes staat geen enkele aanwijzing naar de herkomst ervan. En dan begint de spreekwoordelijke zoektocht naar de speld in de hooiberg...

Gelukkig zijn er tegenwoordig veel wegen die tot de oplossing kunnen leiden. Soms zelfs uit onverwachte hoek. Naast uiteraard het onvolprezen of soms verguisde internet is er bijvoorbeeld het Kerknet-archief (<http://archief.kerknet.be/>) waarin alle parochies van Vlaanderen terug te vinden zijn. Een waardevolle bron dus. Toch blijkt ook dit digitale archief vaak ontoereikend bij het indexeren van de collectieve bidprentjes. Voor deze prentjes ligt de oplossing dan weer vaak voor het grijpen.

Zo is het dikwijls via de kiezerslijsten van het documentatie- en

studiecentrum voor familiegeschiedenis mogelijk om de namen en adressen van overledenen op collectieve bidprentjes te traceren en alzo de broodnodige links te leggen. Ook de verzamelingen bidprentjes en doodsbrieven zorgen regelmatig voor een eureka-gevoel: weer een deeltje van de puzzel op zijn plaats gelegd!

Het resultaat van al deze (en vroegere) indexeerarbeid is trouwens terug te vinden op het internet: op centrumfamiliegeschiedenis.be (Collectie > Bidprentjes) kunnen de indexen op de collectieve gedachtenisprentjes van het documentatie- en studiecentrum voor familiegeschiedenis geraadpleegd worden. Er zijn twee versies beschikbaar. De eerste (oude, afgesloten) index betreft een ontsluiting op naam en voornaam, geboortedatum, leeftijd, overlij-

densdatum, naam en voornaam echtgenote, instantie van overlijden en periode van overlijden door centrummedewerker op rust André Willebrods. Deze index bevat plusminus 80.000 namen! De tweede (en dus nieuwe) index betreft een ontsluiting per parochie (gemeente, parochie, aantal kaartjes en jaartallen), opgemaakt door bovenvermelde auteur.

Enkele collectieve prentjes van het documentatie- en studiecentrum voor familiegeschiedenis te Merksem blijven echter nog onbenoemd. Zo weten we nog niet welke instelling of organisatie deze bidprentjes liet drukken. Tips over de onbenoemde collectieve bidprentjes die bij dit artikel opgenomen worden, zijn zeer welkom en mogen verstuurd worden naar administratie@familiekunde-vlaanderen.be.